

Sprawozdanie z realizacji
GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII DLA MIASTA KOŚCIERZYNA
ZA ROK 2020

Wykonanie Programu przyjętego na rok 2020,
realizacja zawartych w nim celów, przedstawia się następująco:

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, a także osób zagrożonych uzależnieniem,

Realizacja: W 2020 roku liczba osób zarejestrowanych w Poradni Leczenia Uzależnień kształtowała się następująco:

- w poradni zarejestrowano – 239 osób

1. w szczególności poprzez:

- finansowanie dodatkowych programów psychoterapeutycznych i terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu i osób uzależnionych od narkotyków, jak również osób współuzależnionych i Dorosłych Dzieci Alkoholików;
- prowadzenia wstępnej diagnozy zjawiska przemocy domowej u pacjentów;
- zakup materiałów edukacyjnych.

- liczba osób zgłaszających się dobrowolnie - 164

- liczba osób skierowanych przez Sąd - 75

- z liczby ogólnej zgłosiło się po raz pierwszy - 69

W 2020r. zakupione zostały w tej poradni usługi nie objęte refundacją w ramach NFZ, a mające na celu prowadzenie terapii podstawowej i pogłębionej przez specjalistów terapii uzależnień i terapeutów uzależnień dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

W tych ramach funkcjonowały następujące grupy:

- grupa intensywna 52 spotkania, liczba uczestników 42 osoby;

- grupa zadaniowa "after care" – 50 spotkań, liczba uczestników 34 osoby;

- grupa dla współuzależnionych – 50 spotkań, liczba uczestników 6 osób;

- grupa rozwojowa – 50 spotkań, liczba uczestników 43 osoby;

- grupa rozbrajania nałogowych mechanizmów uzależnienia – 50 spotkań, liczba uczestników 62 osoby;

- prowadzenia treningu zachowań asertywnych – 60 godzin, liczba uczestników 41 osób;

- grupa terapii pogłębionej – 52 spotkania, liczba uczestników 13 osób.

Poradnia uzależnień zakupiła również sprzęt ułatwiający pracę w grupie – tablica multimedialna.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zaprojektował i zakupił emisję spotów informacyjnych na temat pomocy jaką można uzyskać na terenie miasta w zakresie przeciwdziałania problemowi uzależnień. Spoty były emitowane w kościerskiej telewizji kablowej, na stronach internetowych

kościierzyna24.info, stronie Urzędu Miasta Kościerzyna, na stronie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz na profilach Facebookowych w/w. Kampania trwała od listopada do grudnia 2020 roku. Jej celem było przede wszystkim dotarcie z informacją do jak najszerszego grona odbiorców. Ponadto MOPS nabył publikacje o treściach profilaktycznych, które były rozprowadzane w szkołach oraz wśród mieszkańców podczas inicjatyw o charakterze edukacyjno - profilaktycznym.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, przede wszystkim poprzez:

- a) realizację zapisów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla miasta Kościerzyna – będącego załącznikiem do Programu;*
- b) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu (motywowanie do podjęcia terapii odwykowej);*
- c) pomoc psychoterapeutyczną członkom rodzin z problemem alkoholowymi narkotykowym (w tym grupy samopomocowe); fachowe wsparcie dla osób pracujących w tym obszarze;*
- d) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholizmu i narkomanii, pomocy psychologicznej i prawnej;*
- e) pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym, (działania te wpisują się w profilaktykę selektywną ukierunkowaną na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka z uwagi na swoją sytuację społeczną, rodzinną lub też środowiskową)*
  - organizowanie obozów i kolonii (półkolonii) z programem terapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym,*
  - działalność świetlic opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych, oraz świetlic szkolnych z programem profilaktycznym (wraz z dożywianiem uczestników) a także warsztaty rozwijające zainteresowania,*
  - stworzenie możliwości poszukiwania nowych znajomych w oparciu o wspólne zainteresowania/hobby,*
- f) dostarczenie wiedzy na temat FAS psychologom, pedagogom oraz wszystkim innym specjalistom, którzy zajmują się pomocą dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym,*
- g) propagowanie postaw prorodzinnych i tworzenie warunków dla realizacji tych postaw (w tym działania na rzecz więzi międzypokoleniowych),*
- h) zwiększanie dostępności pomocy dla dzieci z FASD oraz ich opiekunów.*

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla miasta Kościerzyna za rok 2020.

Od lutego 2011 roku zarządzeniem Burmistrza Miasta Kościerzyna w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej utworzono Dział ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który realizuje zadania nałożone na Gminę przez Ustawę o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie. Dział ten odpowiedzialny jest za realizację w/w programu.

W mieście Kościerzyna uchwalony został Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla miasta Kościerzyna na rok 2020, który jest załącznikiem do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Kościerzyna na rok 2020.

W 2020r. odbywały się w budynku MOPS spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego

(5 spotkań), na których podejmowane były tematy związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Miasta Kościerzyna.

Do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w 2020r. wpłynęły łącznie 64 wypełnione formularze **Niebieskich Kart** (wszczętych w 52 rodzinach, łączna liczba osób w rodzinach to 178, w tym 53 dzieci) wypełnionych przez przedstawicieli instytucji zobowiązanych do wszczynania procedury zgodnie z ustawą (Policja, Pomoc Społeczna, MKRPA, Oświata, Służba Zdrowia), z czego:

Policja – 48;

MOPS – 9;

Służba Zdrowia – 3;

MKRPA – 2;

Oświata – 2.

Spośród wszystkich wszczętych procedur Niebieskich Kart 16 nie było realizowanych ze względu na brak zasadności podejmowania działań (decyzja podjęta została na posiedzeniu grupy roboczej w sprawie lub też na posiedzeniu Zespołu Interdyscyplinarnego). W 2020r. spośród wszystkich realizowanych procedur NK 46 zostało zakończonych z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie lub uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.

W ramach każdej procedury Niebieskie Karty były zwoływane grupy robocze, które pracowały pod kątem zdiagnozowania sytuacji w rodzinie oraz ustalenia działań zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy. W skład grup roboczych wchodził przedstawiciel MOPS (pracownicy socjalni, psycholog, specjalista pracy z rodziną, asystenci rodziny, kierownik świetlicy profilaktycznej MOPS, kierownik działu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie), policji, MKRPA, służby zdrowia, oświaty, sądu. Skład grup roboczych ustalany był na podstawie indywidualnej sytuacji w rodzinie.

Łączną liczbę odbytych grup roboczych można określić na około 160.

Na grupach roboczych wspólnie z osobą, wobec której istniało podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, diagnozowano sytuację rodziny, ustalano indywidualny plan pomocy. Ponadto zapadały decyzje dotyczące przekazywania spraw i wniosków do prokuratury lub na policję w celu wszczęcia postępowania dotyczącego znęcania się nad rodziną oraz wniosków o zobowiązania do opuszczenia mieszkania przez osoby stosujące przemoc w rodzinie. Ponadto podejmowano decyzje o złożeniu wniosków do Sądu Rodzinnego o podjęcie stosowanych działań z uwagi na sytuację dzieci. Członkowie grup roboczych podejmowali również decyzje o skierowaniu poszczególnych członków rodziny do MKRPA.

Przez cały 2020r. systematycznie udzielane było osobom w kryzysie, w tym osobom

doświadczającym przemocy w rodzinie, wsparcie psychologiczne, prawne, rodzinne, socjalne i finansowe.

W 2020r. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego wezwał listownie 50 osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Osobiście stawilo się 22 wezwanych, przeprowadzono z nimi rozmowy w celu zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie oraz pouczono o odpowiedzialności karnej za takie postępowanie, w 22 przypadkach wypełniono formularz NK-D.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie w okresie od września do grudnia 2020r. realizowane były warsztaty korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy, do których przystąpiło 7 osób z terenu miasta Kościerzyna zmotywowanych przez członków grupy roboczej.

W październiku w budynku MOPS odbyły się 12 godzinne warsztaty dla rodziców dzieci w wieku 0-6 lat „Zamiast klapsa” – jak z miłością i szacunkiem wyznaczać dziecku granice.

W budynku MOPS znajduje się mieszkanie chronione dla ofiar przemocy w rodzinie, z którego w 2020r. skorzystała jedna kobieta z dzieckiem.

Dział ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wspólnie z innymi pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, jak również we współpracy z innymi instytucjami z terenu miasta (placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, policja, PCPR, PPP, PIK, MKRPA, Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa) realizował działania profilaktyczne, edukacyjne i informacyjne dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowane do mieszkańców naszego miasta.

W 2020r. (czerwiec i październik) odbyła się konsultacyjno – wspierająca superwizja dla specjalistów pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie – dwa spotkania po 6 godzin dla 10 pracowników MOPS (członków grup roboczych).

W omawianym roku odbyły się następujące inicjatywy:

W 2020r. odbyły się następujące szkolenia i inicjatywy:

- w dniu 26.01.2020r. pracownik MOPS wziął udział w kolejnym Mini Rajdzie Kaszubskim w ramach obchodów 100 rocznicy wkroczenia Wojsk Polskich do Kościerzyny;
- Kierownik działu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie rozpoczął w lutym 2020r. Studium Pracy z Osobami Stosującymi Przemoc SPOSP 2020 w Stowarzyszeniu Niebieska Linia w Warszawie, uczestniczył w pierwszym zjeździe 4 dniowym, kolejne nie odbyły się z uwagi na pandemię;
- w dniu 16.06.2020r. Kierownik Działu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie uczestniczył w zdalnym szkoleniu na temat „Nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Procedura Niebieskie Karty – Zespołu Interdyscyplinarnego, grupy robocze” w ramach Pomorskiego Forum Pomocy Społecznej;
- w dniu 9 września przypada Światowy Dzień FAS, z tej okazji w poniedziałek pracownicy MOPS

ubrani byli w specjalne żółte koszulki z napisem „woda tak, alkohol nie” i promowali całkowitą trzeźwość kobiet w ciąży;

- w dniach od 16 do 18 września Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego brał udział w szkoleniu organizowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Gdańsku pt. "Reagowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w sytuacjach trudnych – przemoc, dyskryminacja, nadużycia, mobbing, przymus leczenia, uczestnictwo w terapii", szkolenie odbyło się w Ośrodku w Szarlotcie;

- w dniach od 1 do 19 listopada realizowana była Kampania 19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży „Pomarańczowa Wstążka”;

- w dniu 11 listopada pracownik MOPS czynnie zaangażował się w przeprowadzenie XIII Rajdu Niepodległości, który odbył się w formie zdalnej;

- w dniach od 25 listopada do 10 grudnia realizowana była kampania „Biała Wstążka” – 16 dni przeciwko przemocy wobec kobiet – kampania była współrealizowana przez UM, Straż Miejską. KPP, PSP, OSP;

- specjalista pracy z rodziną na spotkaniach z dziećmi i młodzieżą ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych przeprowadzał warsztaty dotyczące przemocy rówieśniczej, agresji, złości oraz cyberprzemocy (w pierwszym kwartale 2020r.);

Przez cały 2020r. przy udziale różnych instytucji z terenu miasta oraz lokalnych mediów rozpowszechniane były informacje i materiały edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie oraz informacji o instytucjach, do których można zgłosić się po pomoc i wsparcie.

Dodatkowo członkowie Grup Roboczych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego brali udział w różnego rodzaju szkoleniach i konferencjach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach obowiązków służbowych – jako pracownicy instytucji, w których są zatrudnieni.

Realizacja:

Specjalista pracy z rodziną oraz obsługa Punktu Konsultacyjno – informacyjnego ds. Narkomanii za 2020r.

Działania podejmowane przez pracownika punktu w okresie do września (3/4 etatu) od października 1 etat:

- Z indywidualnych porad skorzystało 39 osób (kontynuacja porad telefoniczna);
- Z konsultacji 14 osób;
- Z terapii par 2 pary;

- Konsultacje telefoniczne oraz interpersonalne z pedagogami szkolnymi dotyczące podejmowania zajęć profilaktycznych oraz problemów wynikających z różnych sytuacji szkolnych dotyczących uczniów również uzależnienia,
- Udział w spotkaniach grup roboczych;
- Współpraca z asystentami rodzinnymi oraz pracownikami socjalnymi;
- Współpraca z kuratorami, pracownikami PCPR, PP-P, Policją;
- 26.01.2020r. udział w Rajdzie Niepodległości - wyzwolenie Kościerzyny, w którym uczestniczyło ok 150 osób;
- 9.09.2020r. udział w Światowym Dniu FAS, Dzień Świadomości FASD;
- Udział w Kampaniach:
  - Międzynarodowa Kampania 19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży (1-19 listopad) Pomarańczowa Wstążka
  - Międzynarodowa Kampania 16 Dni Akcji przeciwko przemocy ze względu na płeć (25 listopada 10 grudnia) Biała Wstążka
- W październiku odbyły się warsztaty dla mamy i taty – ZAMIAST KLAPSA- jak z miłością i szacunkiem wyznaczać dziecku granice, obejmowały one łącznie 12 godzin – 3 spotkania po 4 godziny (6,13,20.10.2020r. w godzinach 15.30 – 19.30), w warsztacie wzięło udział 9 osób;
- Ponadto przeprowadzono zajęcia na temat Sekstingu, cyberprzemocy, hejty, uzależnienia od Internetu dla dzieci i młodzieży w:
- Powiatowy Zespół Szkół nr 3 , 10 klas I, łącznie 210 osób (styczeń);
- Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 3, 13 klas I-V, łącznie 208 osób (marzec);
- Prywatna Szkoła Podstawowa Prymus , 4 klasy V-VIII, łącznie 86 osób (luty);
- Szkoła Podstawowa nr 6, klasa V, łącznie 18 osób – zajęcia warsztatowe na temat palenia papierosów, e-papierosów (luty);
- Powiatowy Zespół Szkół nr 2, 5 klas IV, łącznie 111 osób, na temat Zespołu Dziecka Potrząsanego - SBS oraz dziecka z zespołem alkoholowym - FAS (marzec).

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych liczy 6 członków i w okresie sprawozdawczym odbyła 22 posiedzenia.

W roku 2020 do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kościerzynie wpłynęło 52 wnioski dotyczące uzależnienia od alkoholu.

Ponadto rozpatrywano 4 sprawy z końca 2019r.

Spośród w/w wniosków:

- 31 złożyli członkowie rodziny
- 8 złożyła Komenda Powiatowa Policji
- 2 złożyli członkowie Grupy Roboczej
- 8 wpłynęło z Prokuratury Rejonowej w Kościerzynie
- 2 złożyli pracownicy socjalni
- 1 złożyła osoba obca

Z 52 wniosków procedowanych na posiedzeniach członkowie Komisji postanowili:

- 19 spraw umorzyć (ustawowy upływ czasu, brak objawów nadużywania alkoholu zgodnie z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zgon, wyjazd z kraju, z uwagi na brak adresu pobytu bądź przebywania w Zakładzie Lecznictwa Odwykowego oraz z powodu nie potwierdzenia przez rodzinę nadużywania alkoholu i inne);
- 17 wniosków przekazano do Sądu Rodzinnego,
- 21 pozostaje w toku z równoczesnym motywowaniem do dokonania zmiany związanej z nadużywaniem alkoholu, skierowaniem do poradni uzależnień celem dobrowolnego leczenia, a następnie po ponownym rozpatrzeniu skierowano do biegłych lub umorzono;
- w 21 sprawach wystąpiono do lekarza psychiatry i psychologa biegłego celem wydania opinii odnośnie uzależnienia od alkoholu;
- w 2 przypadkach wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”,
- w 2 przypadkach sprawę przekazano do gminy właściwej z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania.

W roku 2020r. Sąd wydał następujące postanowienia :

- w 7 sprawach wydano postanowienie o leczeniu otwartym i nadzorze kuratora,
- w 2 sprawach orzeczono leczenie zamknięte i nadzór kuratora,
- w 3 sprawach orzeczono leczenie zamknięte z pełną terapią,
- w 1 przypadku orzeczono leczenie otwarte z pełną terapią,
- w 6 przypadkach terminy spraw wyznaczono na I- IV 2021,
- w 1 przypadku sprawa nie odbyła się ze względu na pobyt strony w Zakładzie Karnym.

Członkowie Komisji w powyższych sprawach występowali w charakterze strony – wnioskodawcy do Sądu, na których toczyły się postępowania wobec osób uzależnionych od alkoholu.

Ponadto na posiedzeniach Komisji oprócz rozpatrywania wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego opiniowano zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych (zaopiniowano 18 postanowień dot. zgodności lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu na terenie miasta Kościerzyna).

Z uwagi na stan epidemii, która została ogłoszona na terenie kraju nie mogły odbywać się profilaktyczne, odbywające się cyklicznie działania na terenie miasta.

Profilaktyka uniwersalna była prowadzona do całej populacji miasta w lokalnej telewizji, na portalach internetowych Urzędu Miasta, MOPS, TVK.

Do dyspozycji osób dotkniętych przemocą w rodzinie był psycholog, który udzielał w MOPS w 2020 roku od września do grudnia wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, odbywając łącznie 55 konsultacji psychologicznych. Główne tematy poruszane podczas konsultacji:

- przemoc w rodzinie,
- problemy rodzinne,
- problemy zdrowotne,
- kryzysy psychiczne,
- problemy wychowawcze,
- uzależnienie,
- problemy zawodowe,
- zaburzenia psychiczne w rodzinie.

Praca punktu udzielania porad prawnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościerzynie w 2020 roku.

Punkt udzielania porad prawnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościerzynie był czynny w 2020 roku w miesiącach:

- styczeń-luty oraz wrzesień-grudzień: średnio cztery razy w miesiącu, w wymiarze pięciu godzin tygodniowo;
- lipiec-sierpień: średnio dwa razy w miesiącu, w wymiarze pięciu godzin tygodniowo.

W okresie od 10.03.2020 r. do 07.06.2020 r. Punkt udzielania porad prawnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościerzynie był nieczynny z uwagi na wprowadzony stan epidemii (COVID-19). W tym czasie porady i konsultacje prawne udzielane były wyłącznie doraźnie – telefonicznie lub za pomocą korespondencji e-mail.

Punkt udzielania porad prawnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościerzynie skierowany był do członków rodzin, w których występują problemy alkoholowe lub przemoc w rodzinie.

Ogółem w okresie sprawozdawczym odbyło się 117 indywidualnych porad i konsultacji prawnych, które obejmowały 73 rodziny, w tym:

- w styczniu – 14 porad (10 rodzin);
- w lutym – 22 porady (14 rodzin);
- w marcu – 10 porad (6 rodzin);
- w kwietniu – 2 porady (1 rodzina);

- w maju – 1 porada (1 rodzina);
- w czerwcu – 12 porad (7 rodzin);
- w lipcu – 6 porad (3 rodziny);
- w sierpniu – 4 porady (4 rodziny);
- we wrześniu – 20 porad (12 rodzin);
- w październiku – 12 porad (7 rodzin);
- w listopadzie – 4 porady (3 rodziny);
- w grudniu – 10 porad (5 rodzin).

Spośród osób korzystających z porad i konsultacji prawnych w 49 rodzinach stwierdzono występowanie problemów alkoholowych lub przemocy w rodzinie.

W trakcie porad i konsultacji prawnych sporządzono 38 projektów pism procesowych/urzędowych, w tym:

- pozew/odpowiedź na pozew w sprawie o rozwód/separację – 10;
- pozew o alimenty/podwyższenie alimentów/obniżenie alimentów/uchylenie alimentów – 4;
- pozew o ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej – 2;
- pozew o ustalenie/zaprzeczenie ojcostwa – 1;
- wniosek o eksmisję (art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) – 3;
- zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa – 3;
- wniosek o pozbawienie władzy rodzicielskiej – 2;
- wniosek o ustalenie miejsca pobytu małoletnich dzieci – 2;
- wniosek o stwierdzenie nabycia spadku/odrzućcie spadku – 5;
- wniosek o leczenie psychiatryczne bez zgody pacjenta – 2;
- inne pisma procesowe/urzędowe w toku postępowań sądowych/administracyjnych/egzekucyjnych–5

Działalność Świetlicy Profilaktycznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościerzynie za rok 2020.

W 2020 roku ze świetlicy skorzystało 36 dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 16 lat z następujących kościerskich szkół:

1. Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1
2. Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2
3. Szkoła Podstawowa nr 6
4. Szkoła Podstawowa nr 4

5. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
6. Integracyjna Prywatna Szkoła Podstawowa „Montessori”
7. Powiatowy Zespół Szkół nr 1

Świetlica Profilaktyczna wchodzi w skład Działu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W placówce opiekę nad wychowankami sprawuje dwóch pedagogów.

Korzystano też z pomocy wolontariusza - uczniowie Powiatowego Zespołu Szkół nr 1.

Kadra placówki brała udział w następujących szkoleniach:

- Kurs Pomocy Socjoterapeutycznej Dzieciom z Rodzin z Problemem Alkoholowym w wymiarze 120 godzin (29 sierpnia – 8 listopada 2020 r.)
- konsultacyjno-wspierająca superwizja dla specjalistów pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze 12 godzin dydaktycznych (26 czerwca i 2 października 2020 r.)

Działalność świetlicy podczas roku szkolnego

W minionym roku Świetlica Profilaktyczna funkcjonowała od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00 – 18.00.

Celem jej działalności jest zapewnienie wychowankom placówki opieki dydaktycznej, profilaktycznej, kompensacyjnej, wychowawczej.

Powyższy cel świetlicy realizuje poprzez następujące działania:

- pomoc dydaktyczną (przezwyciężanie niechęci i braku motywacji do nauki),
- zorganizowanie warunków do codziennego odrabiania zadań domowych,
- rozwój zainteresowań i uzdolnień dzieci,
- zajęcia profilaktyczne,
- ochrona zdrowia i rozwój fizyczny,
- kształtowanie postaw interpersonalnych i społecznych,
- współpraca z rodzicami, pedagogami szkolnymi, kuratorami, asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi oraz specjalistą pracy z rodziną,
- ukazywanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego poprzez prowadzenie zajęć manualnych, rekreacyjno-sportowych i innych.

Codzienny plan pracy świetlicy podczas roku szkolnego opierał się na planie pracy na dany rok szkolny. Głównym jego założeniem było objęcie działaniami profilaktycznymi dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych wymagających wsparcia, zagrożonych i dotkniętych agresją, przemocą, niedostosowaniem społecznym, zaburzeniami zachowania, trudnościami w realizacji obowiązku szkolnego. Pedagodzy kładą nacisk na kształtowanie u wychowanków prawidłowych postaw wobec

otoczenia, jak i siebie, na systematyczne odrabianie zadań domowych, powtarzanie materiału szkolnego, celebrowanie ważnych wydarzeń takich jak: urodziny, uczestnictwo wychowanków w ważnych świątach.

Od marca Świetlica Profilaktyczna wykonywała czynności w trybie pracy on line. Wychowawcy świetlicy utworzyli profil na FB, który służy do kontaktu z wychowankami placówki oraz ich rodzicami. Kontaktowano się z dziećmi i młodzieżą poprzez aplikację messenger za pomocą kamerki. Każdy wychowanek świetlicy posiada swój oddzielny profil na FB, poprzez który może łączyć się z wychowawcami. Prowadzono rozmowy wychowawcze z podopiecznymi placówki nt. problemów wynikających ze zdalnej edukacji, konieczności systematycznego kontaktu z wychowawcami z uwagi na nawarstwiający się z czasem zaległości szkolne oraz ograniczenia wynikające z prowadzenia zajęć zdalnych (prowadzenie zajęć dla różnych grup wiekowych w jednym czasie).

Tłumaczono treści nauczania ze wszystkich przedmiotów, które sprawiały trudności wychowankom. Dodatkowo wychowawcy przesyłali materiały edukacyjne, które stanowiły formę wsparcia w nauce. Pomagano też przygotowywać się do sprawdzianów poprzez tłumaczenie materiału i odpytywanie. Przekazywano też osobiście treści i materiały edukacyjne z zachowaniem reżimu sanitarnego w przypadku braku dostępu do internetu. Udzielano też wsparcia rodzicom wychowanków jak mobilizować dziecko do nauki i jak radzić sobie podczas zdalnego nauczania.

Na profilu FB umieszczano informacje o konkursach plastycznych dla dzieci pt. „Moja Rodzina” - z okazji Międzynarodowego Dnia Rodzin, „Mój wymarzony Dzień Dziecka” z okazji Dnia Dziecka, „Moja kartka świąteczna” - z okazji Świąt Bożego Narodzenia. Ponadto pojawiały się cyklicznie artykuły na tematy związane z profilaktyką, bezpieczeństwem oraz z bieżącymi wydarzeniami społecznymi.

Dodatkowo założono też stronę internetową - Świetlica Profilaktyczna w Kościerzynie, na której umieszczano artykuły na następujące tematy:

- Przeciwdziałanie przemocy - zadania polskich instytucji,
- Zatrzymaj samotność - Światowy Dzień Zapobiegania Samobójstwom,
- Wyrównywanie szans edukacyjnych,
- Europejski Dzień Seniora,
- Kampania (19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży),
- Fonoholizm,
- Tradycje Świąt Bożego Narodzenia,
- Przyczyny i skutki podejmowania zachowań ryzykownych przez młodzież,
- Przemoc w okresie pandemii – jak sobie pomóc.

Ponadto w placówce odbywały się spotkania z rodzicami wychowanków (z zachowaniem reżimu sanitarnego), na których omawiane były pojawiające się problemy wychowawcze. Z takich spotkań korzystali też wychowankowie.

W okresie wakacyjnym w placówce wsparcia dziennego przeprowadzono kompleksowy remont. Dzięki temu wychowankowie otrzymali nową przestrzeń do nauki i wypoczynku.

We wrześniu świetlica zaczęła ponownie funkcjonować z zapewnieniem jej wychowankom odpowiednich warunków sanitarnych, opiekuńczych i edukacyjnych (odpowiednia liczba sanitariatów, dostęp do papieru i ręczników, płynu do dezynfekcji rąk i powierzchni, egzekwowanie zachowania higieny). Zajęcia odbywały się z podziałem na grupy.

Głównie skupiano się na pomocy w odrabianiu zadań domowych, zrozumieniu treści nauczania, ale też na ochronie zdrowia podczas pandemii: edukacja dzieci w zakresie m.in. mycia rąk, prawidłowego korzystania z sanitariatów, poprawnego zachowania się przy stole. Współpracowano też z rodzicami w zakresie przestrzegania higieny przez dzieci oraz ochrony zdrowia.

23 października świetlica przeszła ponownie w tryb pracy zdalnej, podczas której wychowankowie otrzymywali pomoc w odrabianiu lekcji oraz wsparcie pedagogiczne. Dzieci otrzymały też upominki z okazji Dnia Dziecka i Mikołajek oraz paczki świąteczne z okazji Świąt Bożego Narodzenia.

Ferie w Świetlicy Profilaktycznej trwały od 13 do 24 stycznia 2020. Skorzystało z nich 28 wychowanków świetlicy. Pedagodzy sprawowali opiekę w godzinach 7.30-15.30. Wspólnie z Kościerskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji prowadziliśmy akcję „Sportowe Ferie Zimowe”, która polegała na organizacji zajęć rekreacyjno-sportowych na kościerskim lodowisku, jak i w budynku KOSIR. Dodatkowo odbyła się lekcja muzealna na temat historii kolejnictwa przeprowadzona w Muzeum Kolejnictwa. W świetlicy zorganizowano też zajęcia z zakresu edukacji ekologicznej przeprowadzone przez pracownika Nadleśnictwa Kościerzyna oraz członka Ligi Ochrony Przyrody. Dzięki takim warsztatom uczestnicy mieli możliwość wzbogacenia swojej wiedzy na temat edukacji ekologicznej.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży (w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych), a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych w szczególności poprzez:

- a) odbywanie stosownych szkoleń przez nauczycieli, wychowawców, pedagogów, innych specjalistów oraz rodziców, mających na celu rozpoznanie zagrożeń i wczesną interwencję, jak też wspieranie kompetencji rodziców poprzez:*
  - dostarczanie wiedzy na temat alkoholu, narkotyków i dopalaczy,*
  - pogłębienie świadomości rodziców w zakresie roli rodziny i kontaktów z dzieckiem,*
  - propagowanie wśród nauczycieli i rodziców informacji o serwisie pomocowym,*
  - kształtowanie umiejętności wczesnego rozpoznawania zagrożeń,*
  - podnoszenie umiejętności nawiązywania kontaktu pomocowego,*
- b) organizowanie i prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodziców, jak również przedsięwzięć opracowanych i realizowanych przez młodzież skierowanych do grup rówieśniczych. Działania te wpisują się w profilaktykę uniwersalną ukierunkowaną na całe populacje i powinny uczyć młodych ludzi jak przeciwstawiać się presji wywieranej przez otoczenie, jak przeciwdziałać namowom do palenia tytoniu, picia alkoholu i używania narkotyków. Winny też rozwijać poczucie własnej wartości oraz poczucie bycia potrzebnym. Celem działań jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój.*
- c) propagowanie i prowadzenie zajęć angażujących dzieci i młodzież w alternatywne wobec uzależnień formy spędzania wolnego czasu z ukierunkowaniem ich aktywności na wolność wobec środków uzależniających. Działania te mają pozwolić na zbudowanie pewności siebie i wyrabianie w dzieciach i młodzieży umiejętności rozwiązywania problemów i właściwej komunikacji, a także rozwój osobisty. Zapewnienie warunków, w tym miejsc rekreacji, do spędzania wolnego czasu w sposób społecznie pożądanym;*
- d) diagnozowanie i badanie problemu wśród dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców;*
- e) uświadamianie szkodliwości używania alkoholu i narkotyków – współpraca z mediami;*
- f) prowadzenie kampanii edukacyjnych i prewencyjnych, skierowanych do dorosłych i do młodzieży, głównie w wieku, w którym rozpoczyna się kontakt z alkoholem i narkotykami;*
- g) prezentowanie sztuk teatralnych i innych przedsięwzięć artystycznych propagujących postawy trzeźwościowe, organizowanie, uczestniczenie w imprezach kulturalnych, sportowych i integracyjnych oraz innych działaniach promujących społecznie pożądaną spędzanie wolnego czasu jak i wolność od uzależnień;*
- h) promowanie sportowo - turystycznych form działalności profilaktycznej (obozy sportowo- integracyjne), pozalekcyjne i klubowe zajęcia sportowe;*
- i) edukacja, szkolenia oraz działania kontrolne i interwencyjne mające na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia; monitorowanie pubów, dyskotek i innych miejsc wskazywanych przez młodzież jako niebezpieczne;*
- j) prowadzenie systemu informacji o działaniach z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych promocja, zdrowego stylu życia;*
- k) podejmowanie działań związanych z przeciwdziałaniem nietrzeźwości kierowców*

W każdej kościerskiej szkole podstawowej i ponadpodstawowej odbywały się w czasie jej funkcjonowania w zwyczajnym trybie oraz w trybie on-line zajęcia profilaktyczne propagujące wiedzę o szkodliwości spożywania alkoholu, promujące bez nałogowy tryb życia, jak również wyposażające uczniów w umiejętności mówienia „nie” wobec nałogów. Celowi temu służyły liczne kampanie, konkursy, szkolne dni profilaktyki i promocji zdrowia, konkursy wiedzy, literackie, plastyczne.

Często stosowaną formą przekazywania dzieciom i młodzieży wiedzy z omawianego tu zakresu były pogadanki na temat wpływu alkoholu i narkotyków na zdrowie, psychikę rodziny, na przemoc i przestępczość wśród nieletnich, agresję między rówieśnikami, jak i potrzebę koleżeństwa i tolerancji jako właściwych relacji rówieśniczych.

Poszerzono też zasoby biblioteczne jak i filmoteki, emitowano filmy o tematyce uzależnień. Prowadzone były też warsztaty i zajęcia psychoedukacyjne z profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy, asertywności oraz radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Kolportowano wśród młodzieży i rodziców ulotki o treści antyalkoholowej, antyuzależnieniowej i antyprzemocowej.

W kościerskich szkołach, w wybranych klasach szkół podstawowych, był realizowany program Unplugged.

W ramach tego zadania finansowane są popołudniowe świetlice profilaktyczne w Szkole Podstawowej nr 1 i 2.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii, między innymi poprzez:

- a) umożliwianie dostępu do szkoleń i podwyższania kwalifikacji przedstawicielom różnych zawodów stykających się w swej pracy z osobami z problemem alkoholowym, uzależnienia od narkotyków i członkami ich rodzin;*
- b) dofinansowanie obozów terapeutycznych dla organizacji zajmujących się członkami rodzin z problemem alkoholowym i uzależnieniem od narkotyków;*
- c) wspieranie inicjatyw służących poszerzaniu wiedzy o zagrożeniach nalogami oraz innych działań propagujących zajęcia i postawy pro trzeźwościowe, jak również działań mających na celu ograniczanie zjawisk patologicznych;*
- d) współpraca ze środowiskami kościelnymi, policją, strażą miejską oraz innymi organizacjami, stowarzyszeniami, a także instytucjami na rzecz profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, redukcji szkód, jak również pomocy w dożywianiu, ograniczaniu zagrożeń dla życia (ogrzanie) i profilaktycznym oddziaływaniu na osoby dotknięte chorobą alkoholową, promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia;*
- e) pomoc stowarzyszeniom i klubom abstynenckim.*

W ramach omawianego celu dofinansowano inicjatywy Organizacji Pozarządowych z Miasta Kościerzyna, które zostały określone wnioskami złożonymi do ogłaszanego corocznie konkursu Burmistrza Miasta Kościerzyna. Zadania te obejmowały głównie zakres: sportu, profilaktyki i ochrony zdrowia, które ściśle związane były z profilaktyką uzależnień i wpisywały się w założenia NPZ.

5. Wspieranie przedsięwzięć mających na celu reintegrację społeczną i zawodową osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, np. CIS, Kluby Pracy, Klubu Integracji Społecznej, Prace Społecznie Użyteczne.

W minionym roku jeszcze nie realizowano.

6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów zawartych w art. 13¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 15 tejże ustawy, jak również występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Należyte reagowanie na stwierdzone przypadki złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym, a także naruszenie przepisów dot. reklamy napojów alkoholowych.

Komisja podejmuje działania na zgłoszenia o naruszeniu przepisów. W roku ubiegłym nie było takowych zgłoszeń.

Kościerzyna, luty 2021r.

Pełnomocnik Burmistrza Miasta
ds. Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych

Sylwia Trzebiatowska